

УДК 330.101.330.8

Валерій КОВАЛЬОВ

ORCIDiD: 0000-0002-2925-5707

доктор економічних наук, професор академік Академії економічних наук України, кафедра економіки підприємств та менеджменту, Навчально-науковий професійно-педагогічний інститут Української інженерно-педагогічної академії, м. Бахмут, Україна

НАУКОВІ НАСТАНОВИ СУСПІЛЬНОГО ПЕРЕВЛАШТУВАННЯ ІСНУЮЧИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Анотація. Історична дійсність виявляє суперечливий характер соціально-економічного перевлаштування людства до свого майбутнього.

Тому дослідження спрямоване на пошук наукових методів кількісного визначення закономірних соціальних змін у суспільстві, пов'язаних зі зміною економічних систем як історичної неминучості еволюційним шляхом. Зокрема, дослідженням виявлено, що соціальні перевлаштування є продуктом розвитку людства відповідно до вимог об'єктивних економічних законів, виникнення яких зумовлені природною триєдиною матеріальною, духовною і суспільною сутністю самої людини.

Відповідно розроблено методологію кількісного визначення суспільних зрушень у світі, як шляху до утворення безпосередньої суспільної економічної системи людства у його майбутньому.

Основу методології складає формула визначення рівня трудового потенціалу за її подвійною структурою за елементами людського і фізичного капіталу, що вимірює рівень продуктивних сил і виробничих відносин.

Наведено приклад розрахунків коефіцієнтів соціалізації і капіталізації суспільства як виразників його соціальної зрілості.

Визначено наукові рекомендації щодо управління заробітною платою, як виразником соціального усупільнення виробничих відносин.

Система оплати праці розглядається як складна економічна категорія, що має наступні етапи формування, а саме – визначення відтворювального рівня за мінімальною заробітною платою, додатковою оплатою праці та її стимулюючим рівнем. Винайдено формули розрахунку кожного із зазначених видів структури та загального її рівня. А саме, стимулюючий рівень, як найбільш проблематичний з боку методологічного підходу, тому визначення його рівня пов'язано з методологією розрахунків еталонного і фактичного

співвідношення темпів зростання продуктивності і оплати праці. В роботі винайдено формулу розрахунків цього показника, що вміщує наступні параметри: індекси зміни рівня номінальної зарплати, споживчих цін, частки зарплати у внутрішньому валовому продукті (фактичної і нормованої) та виявлених резервів зростання продуктивності праці.

Ця методологія дозволяє комплексно вирішувати питання перспективного розвитку людства на основі наукового підходу.

Розкрито наукові підвалини до кількісного визначення ступеню соціальної зрілості суспільства як свідчення процесу соціального перевлаштування людства у третьому тисячолітті, як історичної неминучості. Доведено, що соціальні перевлаштування суспільства є продуктом розвитку людства відповідно до вимог об'єктивних економічних законів, виникнення яких зумовлені природною триєдиною матеріальною, духовною і суспільною сутністю самої людини. Розроблено методологію кількісного визначення соціальних зрушень у світі як шляху до утворення суспільної економічної системи людства у його майбутньому.

Ключові слова: людство, закони розвитку, соціальність, матеріальність, духовність, суспільність, громадськість, економічна система.

Вступ. Як відомо з історії існування людства в ній перебувало п'ять економічних формацій або економічних систем: первісно-общинний лад, рабовласництво, феодалізм, капіталізм, соціалізм. Та останні дві системи у чистому вигляді ніколи і не існували, а поєднували риси одна одної у протистоянні, з яких ознаки соціалізму поступово еволюційним шляхом проникають, вращуються в капіталізм, що найбільш наочно виявляється в країнах Західної Європи після завершення Другої світової війни.

Після зникнення Радянського Союзу у 1990 році і його соціалістичної моделі, яка ґрунтувалась на державній формі власності на засоби виробництва, всесвіт опинився у розпачі соціальних протиріч і пошуку шляхів їх усунення, головним з яких виявляється протиріччя між працею і капіталом, де виробництво досягло значного ступеню усупільнення, а розподіл результатів суспільної праці провадиться за приватно-власницькою формою. Але в Україні і до сьогодні зберігаються підприємства, економічну основу яких складає державна власність на

надра і на засоби виробництва, такі, наприклад, як ДП «Артемсіль». Та пошук у всесвіті ідеальної економічної системи відбувається протягом всієї людської історії. В теоретичному плані основні риси ідеальної моделі суспільної економічної системи визначив у своїх працях К. Маркс як комуністичного ладу. Але історична дійсність відсуває на майбутнє визначення рис такої моделі та настановує людство до пошуку її еволюційним шляхом, поєднуючи приватно-власницькі методи стимулювання розвитку продуктивних сил з соціально визначеними методами стимулювання усупільненої праці і розподілу її результатів між виробниками і роботодавцями.

Історія також виявила хибність радянської моделі соціалізму, яка зникла після її існування протягом 73 років у вигляді Радянського Союзу.

Та існуючі у сучасному світі моделі капіталізму виявили хибність свого існування у прояві таких протиріч, як війна за переділ світу, багатств, територій тощо.

Подальша доля соціальної перебудови всесвіту потребує визначення не тільки шляхів таких змін, а і розвитку теорії такої перебудови та визначення методів кількісного розрахунку мотивів.

Отже, потреба теоретичного розгляду визначених проблем, спотворюється у нашій роботі не лише як пошук шляхів соціальної перебудови суспільства, а і виявлення методів кількісного визначення ступеню соціальної зрілості міжнародного співтовариства до такої перебудови.

Аналіз досліджень та публікацій. Різні аспекти цієї проблеми опубліковано вже в працях різних вчених-економістів в різні часи і в різних країнах.

До наукових праць на цю тему можливо віднести праці Г. Беккера [1], М. Білопольського [2], В. Буланова [3], А. Гальчинського [4], В. Гейця [5]

Б. Генкіна [6], Г. Задорожнього [7], Дж. М. Кейнса [8], А. Колота [12], Е. Лібанової [13], К. Маркса [14], Т. Шульца [15] та ін.

Теорії соціального перевлаштування людства у третьому тисячолітті також присвячені наші особисті дослідження, з яких пошлемося на дві останні роботи, започатковані у 2018 р. [9; 10].

За наведеними посиланнями виникають такі напрями соціального перевлаштування світу, які виникають з поєднання принципів капіталістичної і соціалістичної економічних систем, як розвиток соціального партнерства між двома класами суспільства (підприємцями і найманими працівниками) на засадах трудового законодавства і договору [12], виникнення такої економічної категорії, як трудовий потенціал [6; 9; 10] та людський капітал [1; 15], утворення фондів соціальної допомоги низькооплачуваним категоріям працівників [13], виникнення і розвитку нової науки про людину (енвіроніка [2]), людиномірної науки [7], розвитку біо-соціо-духовної сутності людини [3], розвиток соціальної державності країни [5], розвиток марксистського уявлення про соціальні наслідки праці [4], уявлення про сутність капіталістичної економічної системи [8] тощо.

Та виходячи з наведеного огляду далеко не повного переліку відомих наукових праць стосовно перспектив розвитку економічних систем нез'ясованими залишаються питання кількісного визначення загальної тенденції соціального розвитку людства. Тому **метою** нашого дослідження стає вияв методів кількісного обґрунтування ступеню соціальної зрілості сучасного товариства, спрямованих на виявлення нової суспільної економічної системи міжнародного товариства і соціального перевлаштування людства у третьому тисячолітті та формування принципів відповідної безпосередньо суспільної економічної системи еволюційним шляхом.

Виклад основного матеріалу. Нашими попередніми дослідженнями виявлено, що еволюційний розвиток людства спотворюється відповідно потрібної сутності людини, яка визначається такими її якостями як матеріальність існування, духовність виявів і усупільненість праці та відносин.

Відповідно до цих якостей виникли і закони суспільного існування людства та пристосовані до них економічні системи. На сьогодні це капіталістична і соціалістична системи, елементи яких чим далі, тим більше поєднуються на шляху до виникнення єдиної безпосередньо суспільної економічної системи та, зокрема, капіталістичну систему, визначає приватно-підприємницька форма володіння засобами виробництва, що забезпечує рівень продуктивних сил суспільства, та приватно-власницька форма розподілу суспільного результату праці між безпосередніми виробниками і власниками капіталу чи то засобів виробництва.

Саме така економічна форма перерозподілу результатів суспільної праці між двома класами і є зародком перевтілення у соціалістичну форму трудових і виробничих відносин, яка спонукає до переродження капіталістичної системи у безпосередньо суспільну економічну систему. Саме в осередку соціальних перевтілень головну роль відіграє форма розподілу і стимулювання результатів праці, яка удосконалюється і відображає ступінь соціалізації суспільства. Звідси напрями соціальних перетворень надихають до виникнення науки про людину і її ролі в існуванні всесвіту, яку ми визначаємо як людинознавство. Такий сценарій подій призводить до стирання меж між національними утвореннями, релігійними віросповіданнями, та за станом матеріальної забезпеченості тощо.

Отже, за теоретичними настановами виникає потреба кількісного визначення тенденцій соціального перетворення суспільства, згідно якого

вже тепер виникає потреба встановлення рівноваги соціальних інтересів працівників і працедавців, яку можливо виражати пропорціями розподілу доданої вартості між двома класами згідно структури трудового потенціалу.

За своєю економічною сутністю саме трудовий потенціал стає виразником суспільної економічної системи, яка вже в сьогоденні викриває соціально змішану економічну систему, що вміщує рівень суспільних продуктивних сил і відповідних виробничих відносин. Для доказу наведемо винайдену нами формулу визначення названих показників у трудовому потенціалі ($\Sigma_{\text{тпо}}$):

$$\Sigma_{\text{тпо}} = \left[\frac{B_{\text{дв}}}{T} + \frac{B_{\text{ве}}}{I_{\text{сц}}} + \Delta B_{\text{ін}} + \Sigma_{\text{а.овф.}} + \Sigma_{\text{вер}} \right], \quad (1)$$

де $B_{\text{дв}}$ – витрати на формування людського капіталу на довиробничому етапі його утворення, тис. грн.;

T – середня кількість років довиробничого формування людського капіталу;

$B_{\text{ве}}$ – витрати на людський капітал на відтворювальному етапі, які утворюються за рахунок заробітної плати, доходів, соціальних відрахувань з заробітної плати тощо, тис. грн.;

$I_{\text{сц}}$ – індекс споживчих цін відповідного року;

$\Delta B_{\text{ін}}$ – інноваційні витрати на людський капітал (професійне навчання, лікування, покращення побутових умов тощо), тис. грн.;

$\Sigma_{\text{а.овф.}}$ – середньорічні амортизаційні відрахування на засоби виробництва, тис. грн. / особа;

$\Sigma_{\text{вер}}$ – середньорічні витрати на енергетичні ресурси для технологічних потреб в розрахунку на одну особу, тис. грн.

Таким чином, за цією формулою виникає можливість визначати класовий характер суспільства і рівень продуктивних сил та виробничих відносин, а також кількісного визначення ступеню соціальної зрілості

людства у співвідношенні двох коефіцієнтів: соціалізації суспільства ($I_{свв}$) і його капіталізації ($I_{квв}$).

Для їх визначення пропонуємо наступні формули:

$$I_{свв} = \frac{Л_k \times 100}{T_{\pi}}, \quad (2)$$

де $Л_k$ – рівень людського капіталу суспільства, як вартісно вираженого показника, що належить найманим працівникам, млн. грн.;

T_{π} – трудовий потенціал суспільства, млн. грн.

$$I_{квв} = \frac{\Phi_k \times 100}{T_{\pi}}, \quad (3)$$

де Φ_k – фізичний капітал, як вартісна субстанція, визначення рівня вартості засобів виробництва і технологічної енергії, що належить підприємцям, млн. грн.

Із застосуванням наведених формул за показниками України у 2015-2017 рр. стало можливим визначення динаміки і тенденції зміни соціальної зрілості українського суспільства в цей період (табл. 1).

Таблиця 1

Кількісно визначений рівень трудового потенціалу за його елементами в Україні у 2015-2017 рр.

Елемент трудового потенціалу	Рівень показників					
	2015 р.		2016 р.		2017 р.	
	млн. грн	%	млн. грн	%	млн. грн	%
Людський капітал	428989,3	61,74	517115,3	50,96	691175,9	57,74
Фізичний капітал	265822,8	38,26	497593,8	49,04	505716,1	42,26
Трудовий потенціал	694812,1	100,0	1014709,1	100,0	1196892,0	100,0

Виходячи з показників табл. 1, розраховуємо індекс соціалізації і капіталізації за 2015-2017 рр. (табл. 2).

Як виявляється з табл. 2, зіставлення по роках коефіцієнтів соціалізації і капіталізації суспільства виявляє зворотню тенденцію їх залежності. Зокрема, по роках, наприклад, у 2016 р. порівняно з 2015 р. із

зниженням Ксвв на 10,78 % (61,74 – 50,96) на такий же рівень збільшився коефіцієнт капіталізації (49,04 – 38,26 = 10,78).

Таблиця 2

**Розрахунок зміни рівня індексів соціалізації і капіталізації в Україні
у 2015-2017 рр.**

Рік	Розрахунок індексів, %	
	соціалізації	капіталізації
2015	$I_{свв} = \frac{428989,3 \times 100}{694812,1} = 61,74$	$I_{квв} = \frac{265822,8 \times 100}{694812,1} = 38,26$
2016	$I_{свв} = \frac{517115,3 \times 100}{1014709,1} = 50,96$	$I_{квв} = \frac{497593,8 \times 100}{1014709,1} = 49,04$
2017	$I_{свв} = \frac{691175,9 \times 100}{1196892,0} = 57,74$	$I_{квв} = \frac{505716,1 \times 100}{119689,2} = 42,26$

Отже, незначне коливання обох коефіцієнтів свідчить про відсутність значних зрушень їх рівня, на який може вплинути посилення тенденції помітного зростання рівня заробітної плати найманих працівників відносно зростання споживчих цін над прибутком та удосконалення систем стимулювання праці.

Коефіцієнт перевищення соціалістичного чи капіталістичного напряму у соціальному розвитку людства виявляє його можливості до нових суспільних перетворень людства у його еволюції. Доказом цієї думки є спрощений розрахунок коефіцієнту соціальної зрілості суспільства ($\Delta K_{сз}$), який завжди дорівнює коефіцієнту соціалізації, а саме:

$$\Delta K_{сз} = [(1,0 - I_{квв}) \times 100] = [(1,0 - 0,423) \times 100] = 57,7 \, \%$$

Практично вияв підвищення індексу соціалізації виробничих відносин людства досягається забезпеченням працівникам нарівні з власниками капіталу законодавчо закріплених прав, свобод і рівних економічних можливостей до життя.

Запоруку історичної неминучості такого сценарію людського розвитку виявляють зміни, які відбуваються у всесвіті, а саме, відбувається якісне зростання продуктивних сил, яке усуває дефіцит засобів до життя, інтелектуалізація людського капіталу та зростання свідомості і освіти

мешканців планети, як прояву і потреби людської матеріальної, духовної і суспільної людської природи.

Тому, з оцінки історично виявленого досвіду соціальних перетворень людства у минулому виникають шляхи їх здійснення у майбутньому.

Саме відсутність ефективних економічних методів підприємницької зацікавленості у виробництві у минулому СРСР, за яким виник дефіцит засобів до життя, спіткала до зникнення його соціалістичної моделі як і самої держави.

Відповідно до цих подій слід оцінювати нову економічну політику (НЕП), яка була зародком соціалістичної моделі розвитку Радянської держави, що гармонійно поєднувала б методи соціалізації і капіталізації перехідного періоду людського суспільства Росії того часу, та виявляла б взаємодію продуктивних сил і виробничих відносин у новій економічній системі.

Та слід враховувати і те, що приватно-підприємницька ініціативність капіталізму здатна і до розшарування бізнесу і знищення накопичених матеріальних цінностей внаслідок конкурентної боротьби і економічних криз, які останнім часом прямують від циклічності до безперервності.

Тому протидіючим засобом до цих тенденцій слід вважати якісне і кількісне зростання продуктивних сил і законодавчо започаткованих засобів до підвищення рівня життя основної маси населення планети, та розвитку систем оплати і стимулювання праці. Саме про неминучість прояву об'єктивного закону оплати і стимулювання праці і взаємодії з ним економічної практики на різних континентах нашої планети свідчить досвід соціального розвитку країн Західної Європи, Швеції, США, Китаю тощо, який свідчить про зростання ролі законодавчого впливу на розподільчі відносини у світі.

Саме ця сфера людської діяльності вимагає науково обґрунтованого підходу до визначення рівня оплати праці і її зв'язку з рівнем ефективності і продуктивності праці. Основні методологічні основи відбудови сфери оплати праці містять три основні напрями, які впливають з її функції, а саме:

- забезпечення відтворювального рівня, який спотворюється мінімальною заробітною платою і повинен гарантувати життєдіяльність працівника і його сім'ї на рівні його фізіологічних і соціальних потреб;
- додаткова заробітна плата, яка враховує якість, напруженість і умови праці;
- частка оплати праці, яка стимулює зростання ефективності праці за її стимулюючою функцією.

Зокрема, методологічні настанови визначення рівня оплати праці наведені в нашій публікації [11], в якій виявлена формула розрахунку фонду основної заробітної плати на підприємстві або в суспільстві (ФОП_{оз}):

$$\text{ФОП}_{\text{оз}} = Z_{\text{п.мін}} \times \bar{K}_i \times \bar{K}_y \times \bar{K}_k \times 12 \times \text{Ч}_i, \text{ФОП}_{\text{оз}} = Z_{\text{п.мін}} \times \bar{K}_i \times \bar{K}_y \times \bar{K}_k \times 12 \times \text{Ч}_i, \quad (3)$$

де $Z_{\text{п.мін}}$ – мінімальна заробітна плата однієї особи, яку повинна встановлювати держава виходячи з науково обгрунтованих фізіологічних і соціальних потреб працівників (грн./міс.);

\bar{K}_i \bar{K}_i – середній коефіцієнт зростання мінімальної заробітної плати за інтенсивність праці (встановлюється за формами заробітної плати);

\bar{K}_y \bar{K}_y – середній коефіцієнт зростання мінімальної заробітної плати за умови праці (встановлюється відповідно до мінімальної тарифної ставки);

\bar{K}_k – середній коефіцієнт зростання мінімальної заробітної плати за професійну майстерність працівників (встановлюється за тарифними коефіцієнтами);

Ч_i – чисельність працівників (осіб).

Зростання рівня оплати праці, пов'язане з ростом її ефективності, може бути визначене через співвідношення темпів зростання продуктивності праці і її оплати, за такою винайденою нами формулою

$$(\text{Ісзп(е)}): \text{І}_{\text{сзп(е)}} = \frac{\text{І}_{\text{нз}} / [\text{І}_{\text{сц}} \cdot (\text{І}_{\text{нчз}} - \text{І}_{\text{фчз}}) / 100 + 1]}{\text{І}_{\text{пт}} \cdot \left(1 + \frac{\Delta \text{ПП}}{100}\right)}, \text{І}_{\text{сзп}} = \frac{\text{І}_{\text{нз}} / [\text{І}_{\text{сц}} \times (\text{І}_{\text{нчз}} - \text{І}_{\text{фчз}}) / 100 + 1]}{\text{І}_{\text{пт}} \times \left(1 + \frac{\Delta \text{ПП}}{100}\right)}, \quad (4)$$

де I_{nz} – індекс зміни рівня номінальної заробітної плати;

I_{sc} – індекс споживчих цін;

I_{ncz} – нормативна частка заробітної плати у ВВП (за досвідом розвинутих країн, встановлюється як середня на рівні не менше 50) (%);

$I_{fчз}$ – фактична частка заробітної плати у ВВП (%);

$I_{пт}$ – індекс фактично досягнутого рівня продуктивності праці порівняно з попереднім роком;

$\Delta ПП$ – приріст продуктивності праці за рахунок використання її виявлених резервів (усунення нерациональних витрат робочого часу та ін.) (%).

Отже, співвідношення фактичних і еталонних темпів зростання заробітної плати на один відсоток зростання продуктивності праці до її еталонного рівня дозволяє встановлювати розмір підвищення рівня заробітної плати за ефективність праці, або її рівень стимулювання. Приклади розрахунків зміни стимулюючого рівня заробітної плати у виробничих умовах наведені нами в публікації [11]. Отже, соціальна політика суспільства з питань розподілу результатів праці і доходів в межах безпосередньо суспільної економічної системи повинна бути спрямована на досягнення рівних економічних прав і свобод для кожного, реалізація яких відбувається відповідно до його внеску в суспільний трудовий результат. Міжкласовий рівень диференціації особистих доходів в такій системі допускає встановлення граничного рівня за підприємницькі досягнення в межах наближення коефіцієнту соціалізації до його граничного рівня. Та все це також вимагає розвитку подальших наукових досліджень в напрямі соціальних перетворень людства у третьому тисячолітті.

Висновки. Соціальна невлаштованість людства у стосунках з природою, або існуючою економічною системою виявляється у невідповідності людських діянь до економічних законів, які діють незалежно від людських бажань об'єктивно і виникають відповідно до людської

матеріальної, духовної та суспільної природи і сутності.

Таке розуміння взаємин між людством і природою нашої планети, між людьми взагалі, та між людьми і існуючою економічною системою призводить до невизначеності сенсу існування людства, який досягається соціальною зрілістю сучасного суспільства та вимірюється ступенем його соціалізації або капіталізації. Саме на підставі такого стану людства стає можливим формування наукових підвалин соціального перевлаштування людства як історичної неминучості, за якою висвітлюється виникнення нової теорії перетворення існуючих економічних систем на безпосередньо суспільно-економічну систему, яка поєднує елементи соціалізму і капіталізму і спотворює виникнення нової економічної системи еволюційним шляхом.

Саме такий шлях соціальних перетворень людства викриває історична дійсність у сучасному світі як історичної неминучості.

Використана література

1. Беккер Г.С. Человеческое поведение: экономический подход. Избранные труды по экономической теории: Пер. с англ. / Сост., науч. ред., послесл. Р.И. Капелюшников; предисл. М.И. Левин. – М. : ГУ ВШЭ, 2003. – 672 с.
2. Белопольский Н.Г. Энвироника – наука будущего развития человечества / Н.Г. Белопольский. – НАН Украины. Ин-т экономики промышленности. – Донецк, 2007. – 436 с.
3. Буланов В.С. Основы социально-экономической теории развития человека : [монографія] / В.С. Буланов. – М. : Проспект, 2014. – 208 с.
4. Гальчинский А. Маркс и современный мир: гуманистическая доминанта / А. Гальчинский. – К. : Либідь, 2015. – 328 с.
5. Геец В.М. Какое будущее у социального государства? / В.М. Геец // Экономика Украины. – 2013. – № 7. – С. 4–20.
6. Генкин Б.М. Экономика и социология труда : [учебник] / Б.М. Генкин. – 8-е изд., пересмотр. и доп. – М. : Норма, 2009. – 464 с.
7. Задорожный Г.В. Человекомерная экономическая наука: проблемы методологии / Г.В. Задорожный, О.Г. Задорожная. – Харьков : ВНОО имени В.И. Вернадского, 2015. – 416 с.
8. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег / Дж.М. Кейнс. – М. : Прогресс, 1978. – 494 с.

9. Ковалёв В.Н. Истоки социальных преобразований человечества в третьем тысячелетии / В.Н. Ковалёв. – East European Science Journal, 2018. №4(32),. S. 45–55.
10. Ковальов В.М. Людський капітал як вартісна субстанція економічної системи / В.М. Ковальов, О.А. Атаєва. – East European Science Journal. – № 9(37), 2018. – S. 43–49.
11. Ковалёв В.Н. Научные подходы к определению уровня оплаты труда в Украине / В.Н. Ковалёв, Е.А. Атаева // Экономика Украины : научный журнал. – № 4 (665). – 2017. – С. 67–79.
12. Колот А.М. Економіка праці та соціально-трудові відносини / А.М. Колот, О.А. Грішнова та ін.. – К. : КНЕУ, 2009. – 711 с.
13. Лібанова Е.М. Нерівність за доходами в сучасній Україні / Е.М. Лібанова // Соціально-трудові відносини: теорія та практика. – 2014. – № 2. – С. 26–36.
14. Маркс К. Капитал. – М. : Госполитиздат, 1949. – Т. 3. – 780 с.
15. Schultz T.W. The Economic Value of Education. – New-York : Colombia University Press. – 1963.

References

1. Bekker G.S. Chelovecheskoe povedenie: ekonomicheskiiy podkhod. Izbrannyye trudy po ekonomicheskoy teorii: Per. s angl. / Sost., nauch. red., poslesl. R.I. Kapelyushnikov; predisl. M.I. Levin. – M. : GU VShE, 2003. – 672 s.
2. Belopolskiy N.G. Environika – nauka budushchego razvitiya chelovechestva / N. G. Belopolskiy. – NAN Ukrainy. In-t ekonomiki prom-sti. – Donetsk, 2007. – 436 s.
3. Bulanov V.S. Osnovy sotsialno-ekonomicheskoy teorii razvitiya cheloveka : monografiya / V.S. Bulanov. – M. : Prospekt, 2014. – 208 s.
4. Galchinskiy A. Marks i sovremennyy mir: gumanisticheskaya dominanta / A. Galchinskiy. – K. : Libid, 2015. – 328 s.
5. Geets V.M. Kakoe budushchee u sotsialnogo gosudarstva? / V.M. Geets // Ekonomika Ukrainy. – 2013. – № 7. – S. 4–20.
6. Genkin B.M. Ekonomika i sotsiologiya truda : uchebnyy / B.M. Genkin. – 8-e izd., peresmotr. i dop. – M. : Norma, 2009. – 464 s.
7. Zadorozhnyy G.V. Chelovekomernaya ekonomicheskaya nauka: problemy metodologii / G.V. Zadorozhnyy, O.G. Zadorozhnaya. – Kharkov : VNOO imeni V.I. Vernadskogo, 2015. – 416 s.
8. Keyns Dzh. M. Obshchaya teoriya zanyatosti, protsenta i deneg / Dzh.M. Keyns. – M. : Progress, 1978. – 494 s.
9. Kovalev V.N. Istoki sotsialnykh preobrazovaniy chelovechestvav tretem tysyacheletii / V.N. Kovalev. – East European Science Journal. 2018. № 4(32),. – S.45–55.
10. Kovalov V.M. Liudskiy kapital yak vartisna substantsiia ekonomichnoi systemy / V.M. Kovalov, O.A. Ataieva. – East European Science Journal. – 2018. – № 9 (37).– S. 43–49.

11. Kovalev V.N. Nauchnye podkhody k opredeleniyu urovnya oplaty truda v Ukraine / V.N. Kovalev, Ye.A. Ataeva // Ekonomika Ukrainy : nauchnyy zhurnal. – № 4 (665). – 2017. – S. 67–79.
12. Kolot A.M. Ekonomika pratsi ta sotsialno-trudovi vidnosyny / A.M. Kolot, O.A. Hrishnova ta in.. – K. : KNEU, 2009. – 711 s.
13. Libanova E.M. Nerivnist za dokhodamy v suchasni Ukraini / E.M. Libanova // Sotsialno-trudovi vidnosyny: teoriia ta praktyka. – 2014. – № 2. – S. 26–36.
14. Marks K. Kapital– M.: Gospolitizdat, 1949. – T. 3. – 780 s.
15. Schultz T.W. The Economic Value of Education. – New-York: Colombia University Press. – 1963.

Валерий Николаевич Ковалёв

доктор экономических наук, профессор, академик Академии
экономических наук Украины, кафедра экономики предприятий и
менеджмента Учебно-научного профессионально-педагогического
института Украинской инженерно-педагогической академии,
г. Бахмут, Украина

НАУЧНЫЕ ОСНОВЫ ОБЩЕСТВЕННОГО ПЕРЕУСТРОЙСТВА СУЩЕСТВУЮЩИХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ СИСТЕМ

Аннотация. Историческая действительность выявляет противоречивый характер социально-экономического переустройства человечества к своему будущему. Поэтому исследование направлено на поиск научных методов количественного определения закономерных социальных изменений в обществе, связанных с изменением экономических систем как исторической неизбежности эволюционным путем. В частности, исследованием выявлено, что социальное переустройство является продуктом развития человечества в соответствии с требованиями объективных экономических законов, возникновение которых предопределено естественной триединой материальной, духовной и общественной сущностью самого человека. Соответственно разработана методология количественного определения общественных сдвигов в мире, как пути к образованию непосредственной общественной экономической системы человечества в его будущем. Основу методологии составляет формула определения уровня трудового потенциала за её двойственной структурой по элементам человеческого и физического капитала, который выражает уровень производительных сил и производственных отношений.

Приведен пример расчетов коэффициентов социализации и капитализации общества, как выразителей его социальной зрелости. Определены научные рекомендации относительно управления заработной

платой, как выразителем социально обобществленных производственных отношений. Система оплаты труда рассматривается как сложная экономическая категория, которая имеет следующие этапы формирования, а именно - определение воспроизводственного уровня по минимальной заработной плате, дополнительной оплаты труда и её стимулирующего уровня. Найдены формулы расчета каждого из отмеченных видов структуры общего ее уровня. В частности, стимулирующий уровень, как наиболее проблематичный со стороны методологического подхода, потому определение его связано с методологией расчетов эталонного и фактического соотношения темпов роста производительности и оплаты труда. В работе создана формула расчетов этого показателя, который объединяет следующие параметры: индексы изменения уровня номинальной зарплаты, потребительских цен, части зарплаты во внутреннем валовом продукте (фактической и нормируемой) и выявленных резервов роста производительности труда.

Эта методология позволяет комплексно решать вопросы перспективного развития человечества на основе научного подхода.

Ключевые слова: народность, законность розницы, социальность, материальность, духовность, суспензия, громкость, экономическая система.

Valeriy Myk. Kovalyov

Doctor of Economic Sciences, Professor, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine, Department of Economics of Enterprises and Management, Educational and Scientific Professional and Pedagogical Institute Ukrainian Engineering Pedagogical Academy, Bakhmut, Ukraine

SCIENTIFIC BASES OF PUBLIC REINFORCEMENT OF EXISTING ECONOMIC SYSTEMS

Abstract. Historical reality reveals the controversial nature of the socio-economic reorganization of humanity towards its future.

Therefore, the study is aimed at finding scientific methods for quantifying natural social changes in society related to the change of economic systems as historical inevitability by evolution. In particular, research has revealed that social reorganization is a product of human development in accordance with the requirements of objective economic laws, the occurrence of which is predetermined by the natural triune material, spiritual, and social essence of man himself. Accordingly, a methodology has been developed for the quantitative determination of social changes in the world, as a way towards the formation of a direct social economic system of mankind in its future. The basis of the methodology is the formula for determining the level of labor potential for its dual structure in terms of the elements of human and physical capital, which

expresses the level of productive forces and production relations. An example of the calculation of the coefficients of socialization and capitalization of society, as an expression of its social maturity, is given. The scientific recommendations regarding wage management, as the expression of socially socialized production relations, are defined. The wage system is considered as a complex economic category, which has the following stages of formation, namely, the definition of the reproductive level of the minimum wage, additional wages and its stimulating level. The formulas for calculating each of the noted types of the structure of its general level are found. In particular, the stimulating level, as the most problematic on the part of the methodological approach, because its definition is connected with the methodology of calculating the reference and actual ratio of productivity growth and wages. The paper created a formula for calculating this indicator, which combines the following parameters: indices of changes in the level of nominal wages, consumer prices, part of wages in the gross domestic product (actual and normalized) and identified reserves of labor productivity growth.

This methodology allows us to comprehensively address issues of the future development of mankind based on a scientific approach.

Key words: nationality, legitimacy of retail, sociality, materiality, spirituality, suspension, loudness, economic system.

*Стаття надійшла
до редакції
17.11.2018
До публікації:
30.11.2018*